

ΑΝΑΛΥΤΕΣ ΚΑΙ “ΜΟΝΤΕΛΑ” ΑΠΕΤΥΧΑΝ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΟΥΝ ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι δυνατόν να προβλέψει κανείς μια επανάσταση; Οι εξεγέρσεις στον αραβικό κόσμο ήταν η τέλεια ευκαιρία για να δοκιμαστούν στην πράξη τα καλύτερα “μοντέλα” πρόβλεψης ανθρώπινων συγκρούσεων. Δυστυχώς όμως πολλές δεξαμενές σκέψης («think

tanks»), οι περισσότεροι αναλυτές και πολλά από τα «μοντέλα» τους απέτυχαν παταγωδώς να προβλέψουν την πυρκαγιά που θα άναβε η αυτοπυρπόληση ενός άνεργου Τυνήσιου πτυχιούχου ο οποίος αγανάκτησε όταν του έκανε έλεγχο η αστυνομία για τον πάγκο με τον οποίον πουλούσε παρανόμως είδη μαναβικής.

Είναι ένα πρόβλημα που απασχολεί τον τομέα της πρόβλεψης συγκρούσεων με μοντέλα εδώ και χρόνια. Πολλοί οργανισμοί, ανάμεσά τους οι ένοπλες δυνάμεις και οι μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ, χρηματοδοτούν φορείς όπως η Defense Advanced Research Projects Agency για την πρόβλεψη επαναστάσεων, τρομοκρατικής δραστηριότητας και άλλων συγκρούσεων, αν και τα αποτελέσματα σπανίως βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Πάρτε για παράδειγμα το Political Instability Task Force, που χρηματοδοτείται από την CIA. Από τότε που ιδρύθηκε, το 1994, χρησιμοποιεί ιστορικά δεδομένα για συγκρούσεις, πολιτικές δομές και οικονομικά στοιχεία για να αξιολογεί τη σταθερότητα σε χώρες όλου του κόσμου. Ο Μόντι Μάρσαλ, μέλος

της υπηρεσίας, λέει ότι τα μοντέλα έχουν καλές επιδόσεις στην προσομοίωση ιστορικών γεγονότων, αλλά αποτυγχάνουν στην πρόβλεψη μελλοντικών ταραχών.

Το περιοδικό *Wired* φιλοξενεί εκτενές ρεπορτάζ για το θέμα αυτή την εβδομάδα. Επικαλείται αναλυτές του Sentia Group ενός think tank που έχει δημιουργήσει δεκάδες μοντέλα πρόβλεψης για λογαριασμό κυβερνητικών υπηρεσιών, που λένε ότι «όλα τα μοντέλα μας είναι κακά, μερικά είναι απλώς λιγότερο κακά από ο,τι άλλα».

Οι κακές επιδόσεις δεν προκαλούν έκπληξη. Ακόμη και το καλύτερο μοντέλο είναι αδύνατον να προβλέψει την χρονική συγκυρία των γεγονότων. Ενδεικτική είναι η περίπτωση της Ρουάντα. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μοντέλα για τη χώρα είχαν υποδείξει την ένταση ανάμεσα σε Χούτου και Τούτσι, τις μεγαλύτερες εθνοτικές ομάδες στη Ρουάντα. Αλλά κανένα μοντέλο δεν θα μπορούσε να προβλέψει το αεροπορικό δυστύχημα στο οποίο σκοτώθηκε ο πρόεδρος της χώρας, το 1994, και το οποίο βύθισε την Ρουάντα στον εμφύλιο και την γενοκτονία, με αποτέλεσμα ένα φοβερό λουτρό αίματος με περισσότερους από 500.000 νεκρούς.

Και αυτό ακριβώς είναι το κρίσιμο σημείο. Τα καλύτερα μοντέλα μπορούν να εντοπίσουν ποιές κοινωνίες είναι ασταθείς και να αναλύσουν τους λόγους για αυτή την αστάθεια. Αλλά οι αφορμές που πυροδοτούν εξεγέρσεις και επαναστάσεις είναι αδύνατον να προβλεφθούν. Εδώ καθοριστικό ρόλο παίζει η συγκυρία, καθώς και η διορατικότητα των αναλυτών, οι οποίοι καλούνται να εκτιμήσουν αν οι συνθήκες σε μία περιοχή είναι «προεξεγερσιακές» ή «προεπαναστατικές», ώστε μία σπίθα να βάλει κοινωνική πυρκαγιά.

(Πηγή: Το Βήμα)

1 Μαρτίου 2011